

Vájislách – Jákob úton hazafelé

Vájislách Hetiszakasz tartalma וישלח

Jákob 20 évi cháráni tartózkodást követően visszatér a Szentföldre, és angyali követeket küld Ézsauhoz, a kibékülés reményében. Hírnökei azonban, visszatérvén, azt jelentik, hogy bátyja 400 felfegyverzett emberével harcra készen közeledik. Jákob felkészül hát a harcra, imádkozik, és Ézsauinak hatalmas (több száz juhból és másféle lábasjószágából álló) ajándékot küld, hogy kiengesztelje. – **1Mózes 32:4–23.**

Aznap éjjel Jákob átviszi családját és jószágát a Jábok folyón; ő azonban hátramarad, és találkozik egy angyallal, aki Ézsau szellemét testesíti meg, és akivel hajnal hasadtáig tusakodik. Jákobnak kificamodik a csípője, de győzelmet arat a mennyei teremtmény felett, aki az Izrael nevet adományozza neki; a név jelentése: „aki győzedelmeskedik az isteni felett”. – **1Mózes 32:5–32.**

Jákob és Ézsau találkoznak, megölelik, megcsókolják egymást, de aztán elválnak útjaik. Jákob megvásárol egy telket Schem közelében,

melynek fejedelme – akit szintén Schemnek neveznek – elrabolja és meggyalázza Jákob lányát, Dinát. A lány bátyjai, Simon és Lévi, miután csellel ráveszik a város férfi lakosait, hogy metéltessék körül magukat, a harmadik napon, amikor legkínzóbb a fájdalom, bosszúból lemészárolják a város összes férfiját. – **1Mózes 33–34.**

Jákob tovább utazik. Ráchel belehal második fiának, Benjáminnak a szülésébe, és egy út menti sírba temetik el, Betlehem közelében. Reuvén elveszti elsőszülöttségi jogát, mert beleavatkozik abba, hogy atyja ágyasa, és nem Lea sátrába költözik. Jákob megérkezik Hebronba atyjához, Izsákhhoz, aki 180 éves korában megtér őseihez (Rebeka már Jákob megérkezte előtt elhunyt). – **1Mózes 35.**

A hetiszakasz Ézsau feleségeinek, gyermekeinek és unokáinak részletes számbavételével fejeződik be, valamint Széir népének – akik között Ézsau megtelepedett – genealógiájával. – **1Mózes 36.**

Szakaszunkban — Vájislách (1Mózes 32:4–36:43.) — Jákob és népes családja úton van hazafelé. Útközben találkozik fivérével, Ézsauval, és egy drámai jelenetben kibékülnek, majd végleg elválnak útjaik. Útközben, hazafelé idős apjához, Izsákhhoz Kánaánba — történik a kínos epizód Schemben, ahol a helyi törzsfőnök fia megerőszakolja Jákob egyetlen lányát, Dinát, kinek két fivére, Simon és Lévi véres bosszút áll a helyi lakosságon. A szakasz Benjámin születésével és Ráchel halálával, valamint Ézsau és Edom nemzetségeinek és korabeli királyainak felsorolásával végződik.

שבת שלום

Vájislách – (וישלה) Vásárolj antikot, de magad ne légy antik!

A világban szokás antik bútorokat árulni, sőt, még hamisított antik bútorokat is. Olyan bútorokat, amit eleve antiknak gyártanak, és lekapargatják, be is piszkolják őket a gyártás befejező részeként. A gyártók teljesen új szerszámokat vonnak be rozsdá bevonattal, hogy antik szerszámokká változtassák őket. Milliós dolláros házak épülnek azért, hogy „karakterük” legyen. Ha nincs saját antik tárgya, vegyen csak néhányat! Minél öregebb és kopotabb annál jobb! Ez egy pillanat a régi szép időkből – a régi jó!

Minden régi jó, kivéve a régi embereket, ahogy mondani szokták: az öregeket. Az ember nem dicsekszik azzal, hogy már az aranykorában van. És ebben senki nem hibás jobban, mint maguk az öregek. Úgy öltözködnek, mint a huszonévesek, beszédükben megpróbálják a legújabb szleng kifejezéseket használni, még a plasztikai sebész kése alá is befekszenek, hogy eltüntessék az öregedés jeleit a testükről. Ha emberekről van szó – a fiatalság az uralkodó trend. A fiatalság kergetésének jó oka van. A fiatalság gyönyörű. A fiatalság azt jelenti: ragyogás, nevetés, izgalom, sugárzás. És az öregedéssel a fiatalság eltűnik. Viszont a felnőttiségnek is megvan ám a maga vonzerője. Az öregkor a visszafogottság, a stabilitás, a megbízhatóság.

Tegyük a bort üvegedénybe, és ecetté válik. De a hordóban a bor teljes aromája érződik, minden nappal egyre jobb lesz, ahogy öregszik, nemesedik, mert a hordóban a bor él, lélegzik és növekszik. Minden nap hozzátesz valamit, és gazdagabb lesz, mint előző nap volt. Az öregek előtt két út áll, választhatják, hogy megsa-

vanyodnak, mint az ecet, morcos és türelmetlen emberekké válnak. Ez akkor történik, ha megáll a szellemi gyarapodás, növekedés, a fejlődés, és megszűnik a nyitottság. Sajnos a fiatalabbakkal is megtörténhet, őket hívják „elrontottoknak”.

A Tóra úgy írja le Ábrahám atyánkat, hogy „megélt napokat” Megélt napokat! Minden napja tele volt, és túlcsoordult. Ábrahám minden nap új napot kezdett!

Vannak emberek, akik várják a halált. A mindennapjaikat az étkezőasztal, a tévéműsorok, és bevásárlás köré szervezik. A talmud „életükben holtaknak” nevezi őket. Milyen szomorú hallani, mikor egy fiú azért dicséri anyját, mert az nagyon jól tudott sült húst készíteni. Vagy amikor egy lány azért tartja meg apja lakását, mert az szerette a kilátást. Ennyi hát a szülei öröksége? Sült hús recept és kilátás? Vajon ennyit fognak tudni unokáink a nagymamájukról és nagypapájukról? Ez lesz az ő örökségük?

Te hagyatsz igazi örökséget! Csinálj egy valóban fontos dolgot! Segíts egy leukémiás kislánynak, segíts egy fogyatékos gyermeknek, tarts egy kisbabát a karodban, míg az édesanyja sürgős ügyeit intézi el, tanulj tórát, és taníts másokat! Önmagában egyik sem egetverő vagy lenyűgöző cselekedet, de együtt, ha egy egész élet alatt felhalmozódnak, már örökséggé válnak!

A lélek olyan, mint a bor. Ha a lélek nem lélegzik, akkor a test megsavanyodik. Élni az életet, hagyni a lelket lélegezni, ez az, ami olyan értékes antikvitást teremt, amelyre unokáink méltán lehetnek büszkéek!

Glitzenstein Chaim Shaul rabbi

HETI SZIDRA Naftali Krausz haszid folklór tükrében

Jákob és háza népe – útban hazafelé – találkozik Ézsauval. Úgy tűnik, a két testvér megbékélt egymással. Az eltelt 20 év megtette a magáét. Ézsau, a harcias vadász most megilletődötten szemléli testvére népes családját, feleségeit, gyerekeit. Békében válnak el egymástól. Jákob folytatja az Ábrahám és Izsák által kijelölt utat, míg Ézsau megalapítja, Szeirben, az edomita királyságot, mely később a zsidók örök ellenségévé válik, akárcsak a későbbi Róma.

וישלה

Jákob félt ettől a találkozástól. S ha egy zsidó fél – imádkozik. Jákob imáját a Tóra is megörökítette:

„Óh, Atyám, Ábrahámnak Istene és atyámnak, Izsáknak Istene... aki azt mondtad nekem, térj vissza hazádba, rokonaid közé, és én jót teszek veled. Méltatlan vagyok mindazon hűséges szeretetre, amit szolgáladdal tettél. Hiszen (idefelé) csak egy vándorbottal keltem át a Jordánon, most pedig két táborra lettem. Ments meg engem bátyám, Ézsau kezétől, mert félek tőle...” (1Mózes, 32, 10-12).

Figyelemre méltó, amint Jákob szerénykedik. „Nem vagyok méltó” (szó szerint: kicsi vagyok én ahhoz) a kegyre – mondja.

A hagyományos zsidó – különösen a haszid – felfogás szüntelen küzdelmet folytat olyan emberi gyengeségekkel, mint a büszkeség, vagy fennhéjázás. A zsidó ember legyen szerény, ne tartsa magát nagyra. Báál-Sém-Tov, a haszidizmus megalapítója, híveinek azt javasolta, hogy halála után azt a rebbét (szellemi vezetőt) válasszák mesterüknek, aki arra a kérdésre – hogyan szabadulhatnánk meg a büszkeségtől, mint rossz tulajdonságtól – azt a választ adja, hogy maga sem tudja.

Ha viszont kész receptet próbál adni arra, miként kell szerénynek lenni, az biztos jele annak, hogy ő maga sem szabadult meg teljesen a büszkeség vétkétől, s lelkéből nem hunyt ki egészen a rátartiság. A hívek követték a Mester útmutatását. Halála után egyik cádiától a másikig zarándokoltak, mindegyiküknek feltették az ominózus kérdést, és mindegyiknek volt valamilyen csálhatatlan módszere, miként lehet a dölyföt leküzdeni. Hosszú ideig nem jártak sikerrel. Végül eljutottak a korizi reb Pinchászhoz, aki már akkor szent ember hírében állt.

Ő volt az egyetlen, aki szívük szerint válaszolt.

– Sajnos, nekem is ugyanez a problémám – sóhajtott – magam sem tudom, miként meneküljek meg a fennhéjázás vétkétől, hogy szívem mélyén se tartsam magam nagyra. Így lett reb Pinchász a haszidok rebbéje.

A híres kocki rebbe közismert volt különc viselkedéséről, amit az idegenek, de gyakran még hívei is gyakran furcsállottak. Egy alkalommal egyik tanítványának – egyben sógorának – azzal a különös vallomással állt elő, hogy házasságával kapcsolatban kétségei támadtak.

– „Feleségem tulajdonképpen azért jött hozzám, mert számos haszid hívő engem tart mesterének, holott én valójában nem is vagyok rebbe, senki és semmi vagyok. Házasságom, tehát, egy tévedésen alapul, és mint ilyen – érvénytelen”.

Sógora, aki maga is neves rebbe volt, azonban megnyugtatta:

HETI SZIDRA Naftali Krausz hászid folklór tükrében

– Ne törődj vele, drága sógorom és Mesterem. Az igazság az, hogy a rebecen, azaz a nővérem szempontjából teljesen mindegy, te mit hiszel. Számára tökéletesen elegendő, ha a külvilág, a közvélemény tart annak. És a „világ” valóban igazi rebbének tart téged, és mindig is te leszel a híres kocki rebbe. Így tehát szó sincs bármiféle tévedésről...

„...és Isten rettegésbe ejtette a környező városokat és azért nem vették üldözőbe Jákob fiait” (1Mózes, 35,5).

A fenti idézet az alábbi eseményből ered:

Jákob ideiglenesen Schemben – ez már Kánaánban van – táborozik. Az itt uralkodó fejedelem fia elrabolja és megerőszakolja egyetlen lányát, Dinát. Hosszadalmas egyezkedés után ez a pogány törzs beleegyezik abba, hogy a férfiak körülmetélik magukat, hogy egy néppé váljanak Jákob családjával, s így módon Dinát az erőszakot elkövető megtarthatja és feleségül veheti. Jákob két fia, Simon és Lévi, azonban – a körülmetélést követő harmadik napon – bosszúból lemészárolják a törzs férfijait. Az apjuk elítéli tettüket, majd családotól gyorsan tovább mennek. Ezt a szabad elvonulást biztosította Isten azzal, hogy „rettegésbe ejtette a környező városokat...”, tehát nem merték őket üldözőbe venni.

A következő haszid történet ezen a bibliai eseményen alapszik.

Az 1857-es év elején (a világ teremtésének 5617. évében) a Cemách Cedek néven ismert (harmadik) lubavitsi rebbe elküldte fiát, Smuél rabbit (ő lett a dinasztia negyedik feje) Szentpétervárra, azzal, hogy ott bizonyos zsidó ügyekben intézkedjen. Elutazása előtt az apa elmesélte neki azt az esetet, ami vele történt, 1843-ban.

– A Péterváron tartott rabbi-konferenciára utaztam, s közben szerét ejtettem, hogy Lioznában felkeressem édesanyám sírját. Amint ott imádkoztam, látomásszerűen megjelent anyám, s hallani véltem a megboldogult hangját:

– Drága fiam! Tudd meg, hogy mivel egész életemben odaadó híve voltam a haszidizmusnak, itt a mennyországban sikerült bejutnom a Báál-Sém-Tov csarnokába. Arra kértem őt, próbálja irántad az égiek könyörületét megnyerni, és adjon tanácsot, miként tudnál szembe szállni a haszidizmus ellenfeleivel.

– Mivel a fiad betéve tudja a Tóra öt könyvét, a Zsoltárokat és még a Tánját is (a Habad haszidizmus kézikönyve, amit az első haszid rebbe reb Schneor Zálmán írt), tanácsolok valamit – mondta Báál-Sém-Tov anyámnak.

– Írva vagyon – hogy „Isten rettegésbe ejtette a környező városokat”. A rettegés héberül: CHITÁT. Ez a szó pedig három másik szó kezdőbetűiből tevődik össze:

CH(umas)= Mózes öt könyve, T(hillim) = Zsoltárok és T(ánjá). Aki pedig ezen könyvek tudója, az képes a sötét felhőket eloszlatni, annak életútja sikeres lesz.

– Ezt az útravalót adom neked, fiam – mondta végezetül Cemách Cedek – bárhol is jársz, bárkivel is tárgyalasz, semmi veszély nem fenyeget és sikerrel jársz, csak mindig tartsd szemed előtt ezt a „hármass könyvet”.

– Kitűnő „recept” volt ez az elszántságra, a félelem ellen – mesélte jóval később reb Smuél már az ő fiának, Sálom-Dovnak, aki őt követte tisztében. A Tóra néhány fejezetével, egy pár zsoltárral és Tánja-fejezettel sikerült kivédeni a zsidóság ellenségeinek minden mesterkedését.

Azóta is, napjainkig, a habad haszidok naponta hűségesen elmondják a Tóra heti szakaszának (szidra) egy-egy fejezetét, az előírt számú zsoltárt, és a Tánja egy meghatározott részét. Úgy tartják, mindez megvédi a zsidó embert a bajtól és hozzásegíti a sikeres élethez.)

Raj Tamás gondolatai a temetkezésünk kialakulásáról IV. rész

Több városunkban, így Szegeden külön emléksírt emeltek a nyilasterrore idején meggyalázott és szétszaggatott Tóra-tekerceknek, a megsérült és összeégett pergamendaraboknak. S itt közbevetőleg szólunk kell egy mindmáig élő, különös zsidó szokásról, amely Európában a temetőkhöz kapcsolódik. Már az ókorban olyan tisztelet vette körül az írott szót, hogy a használaton kívül került tekerceket nem volt szabad elégetni vagy a szemétre dobni. Külön helyiségbe, az úgynevezett genizába (rejtekhelyre) gyűjtötték, majd befalazták őket. Ez a szokás már az időszámításunk kezdetén, a holt-tengeri tekercek közösségénél megfigyelhető: az egyik kumráni barlang valójában ilyen „rejtekhely” volt. Európában (askenázi környezetben) viszont az elhasználdott vagy a tudatos rongálás áldozatává lett könyveket, héber kéziratokat, pergamentekerceket szabályszerűen elföldelik. Közép-európai zsidó temetőkben ma is látni ilyen - a könyv iránti tiszteletből megrendezett - könyvtemetést.

Minden zsidó temető talán legjellegzetesebb, kiemelt részét a rabbisírok képviselik. A szentéletű tudósokat többnyire külön parcellában helyezik örök nyugalomra. Sírfeliratuk általában díszesebb, beszédesebb a többinél. Jótetteiket és tudományukat gyakran szép sírversben éneklik meg oly módon, hogy a sorok kezdőbetűi (az akrosztichon) az elhunyt nevét őrzik. Magát a sírkövet - különösen hászid környezetben - sáterszerűen alakítják ki. Másutt a sír fölé sátoztetöt vagy önálló sátoztzerű épületet - héber szóval óhel - emelnek. A kőből épült sátoztíron több kis nyílást hagynak, ezeket lassan ellepik a hívők kérelmező cédulái, akik mind az elhunyt rabbi segítségét várják, közbenjárását Isten színe előtt. Minden egyes cédula (jiddis szóval kvitli) külön történet, olykor tragédia, ám mindenképp a feltétlen hit és bizalom apró megnyilvánulása.

KAVICS ÉS VIRÁG

Említettük, hogy a temető növényzetét - talmudi előírás szerint - nem szabad felhasználni. Ezért hagyományos zsidó környezetben a temető fáit, bokrait nem metszik, fűvét nem nyírják, csupán a sírokhoz vezető utak karbantartásáról, kikövezéséről gondoskodnak. A látogatóban mindez - olykor indokolatlanul az elhanyagoltság látszatát kelti, holott éppenséggel a természetes környezet megóvása a cél. Másrészt így hozza értésünkre a hagyomány: az enyészettel hiábavaló szembeszállni. Néhány példa. Késmárkon például egy magányos sírkő - mint Mózes két kő táblája - emelkedik, feliratát középpütt kivájta az eső. Abaújszántón sírkő mellett nőtt fát látunk: szinte meg sem lehet különböztetni, melyik a kő, melyik a fa. Szendrőn egy síremlék már úgy besüppedt a földbe, hogy a talaj és a növényzet közül csak a kő felső íve vehető ki. Egy bártfái kővön a növények és egy féloldalt dőlt sírkő már-már egymásba olvadnak. Varannón két régi síremlék mögött egy harmadik bukkan elő. Rajta - különös, fordított ábrázolásban - áldó kezeket látunk, mintha őrizné-oltalmazná elárvult társait. Nagymihályon viszont az egyik sírkő kizuhant a többi közül: nincs, aki fölemelje. A hunfalvi zsidó temető nem mindennapi látványt nyújt. A községen kívül, magas fallal körülvéve fenyőfaligetként szökik az ég felé, mint elhagyott vár a hegytetőn, mint gazdátlan oázis a sivatag közepén...

A temetőlátogató hagyományosan nem virágot, csupán egy-egy kavicsot helyez a sírra. Minél több kavics magasodik ott, annál előbb - úgymond - az elhunyt emlékezete. A különös szokás eredetére kétféle magyarázattal is szolgálhatunk.

Az egyiket említettük már: sivatagos vidéken a vadállatok elleni védelmet biztosította a kő. Más vélemény szerint a halott megsértését jelentené az életet szimbolizáló virág felmutatása, s ezért csak holt tárgyat, kavicsot hozhatunk magunkkal a sírhoz.

„Élő kapja a virágot, kavicsot a holtnak hantja”

Raj Tamás gondolatai a temetkezésünk kialakulásáról IV. rész

olvassuk a tömör magyarázatot egy osztrák költőnő, Ada Christen versében, amely a prágai zsidó temetőben, Löw rabbi sírjánál tett látogatásáról szól. A költeményt történetesen Móra Ferenc fordította magyarra. Móra ugyanis 1932-33 telén a pesti Magyar Hírlapban riportot közölt a prágai temetőről, s ezért többen - a készülődő fasizmus jegyében - megtámadták őt, hogy - úgymond - „még a halott izraelitákat is fölébreszti”. A versfordítás frappáns válaszként született erre a támadásra, mivel az utolsó versszak így hangzik:

**„E pogány szokásról már mi,
keresztények, rég letettünk:
mi halottul koszorúzzuk,
kit élteben megköveztünk...”**

TEMETŐI GYÁSZSZOKÁSOK

Rav Hamnuna babilóniai talmudi mester (i.sz. 300 körül) egyszer egy déli városban járt, ahol váratlanul sófárhangot hallott. Ez a sajátos kürtszó azt jelezte, hogy valaki meghalt a városban. Meglepetésére az emberek nem hagyták abba munkájukat. Amikor megkérdezte tőlük, miért nem sietnek a halottas házhoz segíteni, azt válaszolták, külön egyesület foglalkozik azzal (Moéd katan 27b.). Ez az első említés valamilyen zsidó temetkezési egyletről, amely ma világszerte szinte minden hitközség mellett működik. Az egyesület neve Hevra Kadisa (Szentegylet), s a főfeladata mellett a szegények, betegek, árvák és özvegyek gyámolításával is foglalkozik. Az egyesületi tagság a középkorban apáról fiúra szállt (ROS responzumai 13, 13.). A társaság halvacsorával egybekötött hagyományos évi összejövetelét ádár hónap (kb. február) 7-én, Mózes születésének és halálának évfordulóján tartja. (Pesten ádár hónap elsején.) Ilyenkor megemlékeznek az abban az esztendőben elhunytakról. Közép-Európa egyik legrégebbi temetkezési egyletét, a prágai Hevra Kadisát 1564-ben Eliezer Askenázi alapította, alapszabályait a legendás Löw rabbi állította össze.

Halálhír hallatán a hívő zsidó köteles azt mondani: barukh dajan haemet (áldott az igazságos Bíró). Így fejezi ki belenyugvását a sorcsapásba és Isten elkerülhetetlen ítéletébe. Közeli hozzátartozójának elvesztésekor megszaggatja ruháit és a bibliai Jób szavát idézi: „Isten adta, Isten vette el, legyen az Ő neve áldott” (Jób könyve 1:21).

Már az ókorban sem szívesen vállalták magukra az emberek, hogy a halálhírt a rokonok tudomására hozzák. (Vö. Példabeszédek könyve 6:18) Ezért inkább jelképesen adták tovább a szomorú hírt, így az imént említett sófár megszólaltatásával. Bibliai utalás alapján (Sámuel II. könyve 14:14) mindmáig szokás a halálesetről egy pohár víz kiöntésével értesíteni a szomszédokat. A halott vagy a közvetlen hozzátartozó házában minden tükröt hét napon át letakarnak: aki oda belép, már mindent tud, kérdeznie sem kell. (Egyébként is, hagyományos héberséggel nem mondják az elhunytáról, hogy meghalt, inkább „eltűnt”, „megszabadult” a földi létől, „megtért” őseihez stb.) Északkelet Magyarországon a templomszolga hajnali ébresztéskor eggyel kevesebbet koppantott a házak ajtaján...

Folytatjuk...

Ismeretlen zsidók nyomában XI. Lévy Lajos

Lévy Lajos (Budapest, 1875. október 1. – London 1961. április 7.) orvos, belgyógyász, Lévy Béla (1873 – 1959) ügyvéd, jogi író testvére, Balogh Tamás (1905 – 1985) közgazdász nagybátyja.

Lévy Bernát filológus, orientalista és Kleinmann Mina (1847–1918) fiaként született. Édesanyja Löw Lipót (1811–1875) szegedi főrabbi unokahúga, anyai nagybátyja Kármán Mór (1843–1915) neveléstudós, egyetemi tanár volt. Középiskolai tanulmányait a Magyar Királyi Tanárképző Intézet Gyakorló Főgimnáziumában végezte, ahol 1892-ben érettségi vizsgát tett. 1892 és 1898 között a Budapesti Tudományegyetem Orvostudományi Karának hallgatója volt, s egyetemistaként – 1896 és 1898 között – a Thanoffer Lajos által vezetett Bonctani Intézetben dolgozott előbb gyakornokként, majd tanársegédként. 1898. október 24-én kapta meg orvosi oklevelét. Kezdetben a Szent Rókus Kórház idegambulatóriumában működött Székács Béla mellett beosztott segédorvosként, illetve ezzel egy időben belgyógyászgyakornokként. 1899 és 1904 között alorvosi beosztásban dolgozott a kórházban és ekkor ismerkedett meg Ferenczi Sándorral. Az 1904. évet Münchenben és Heidelbergben töltötte tanulmányúton. 1904 és 1905 között a Hamburgische Heilstätte Edmundstal-ban dolgozott. Hazatérését megelőzően a Tübingeni Egyetemen letette belgyógyászati szakvizsgáját. Külföldi tanulmányi évei alatt legnagyobb hatást Rudolf Krehl (1861–1937) belgyógyász professzor munkássága gyakorolta rá. 1906 végén visszatért Budapestre és a következő évben főorvosi kinevezést kapott a pesti Charité Poliklinika I. sz. Belgyógyászati Osztályára. 1908. június 6-án Budapesten, a Terézvárosban házasságot kötött tószegi Freund Katával (1883–1969), egy nemesi címmel rendelkező zsidó nagyiparos lányával. Egyetlen gyermekük, Vilmos (1911–1995) 1938-ban telepedett le Londonban, ahol Peter Lambda néven lett ismert szobrász. Feleségének gyógypedagógus-végzettsége volt, de nem gyakorolta hivatását. Pszichoanalitikus kiképzését Ferenczi Sándornál folytatta, és 1928-ban a Magyar Pszichoanalitikusok Egyesületének tagja lett.

1913-ban kinevezték az Erzsébet Szegénykórház belgyógyász főorvosává és az Országos Munkás-betegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztár is alkalmazta, mint belgyógyász szakorvost. Az első világháborúban rövid ideig frontszolgálatot teljesített, majd ezredorvosként vezette a Mária Valéria barakk-kórház I. sz. belgyógyászati osztályát. 1919 és 1921 között a Székesfővárosi Zita-kórház osztályos főorvosaként működött, 1922-től pedig visszatért az Erzsébet Szegénykórházhoz. 1917-ben kinevezték a Gyógyászat felelős szerkesztőjévé. 1929 januárjáig szerkesztette a lapot – amelybe már korábban is és lemondását követően is folyamatosan publikált.

1929-ben mind a Gyógyászatnál betöltött funkciója, mind pedig szegénykórházi állása megszűnt, ugyanis 1928-ban a Pesti Izraelita Hitközség Kórházában a C. belgyógyászati osztály vezetésével bízták meg. A másik két belgyógyászati osztályt Fodor Imre és Biedermann János vezette. 1936-ban kinevezték a Pesti Izraelita Hitközség Kórházának igazgató főorvosává. A német megszállás után az SS kisajátította a Pesti Izraelita Kórház épületét, ezért előbb a Szabolcs utcai kis kórház, majd a Budapesten felállított gettóban létesített, Wesselényi-utcai szükségkórház irányítását vette át, ahol különlegesen nehéz körülmények között végzett áldozatos szervező, gyógyító és humanitárius munkát, számos emberi életet mentve meg. A nyilas uralom alatt kétszer letartóztatták, de mindig sikerült megmenekülnie.

A háború után, 1945-ben nyugdíjazták. 1946 és 1954 között különféle zsidó intézményeknél dolgozott adminisztratív állásokban. 1946-tól kivándorlásáig az American Joint Distribution Committee és az Országos Zsidó Segítő Bizottság orvosi tanácsadói tisztségét látta el, illetve magánpraxist folytatott. Nyugdíjaztatása után súlyos depresszióba süllyedt, betegségét Almásy Endre pszichoanalitikus kezelte. 1954 áprilisában, saját kérésére, miután 6000 kötetes könyvtárát a Budapesti Orvostudományi Egyetemre hagyta, feleségével együtt kivándorolhatott az Egyesült Királyságba. Ott azonban nem folytathatta orvosi pályáját, mert orvosi oklevelét nem nosztrifikálták. Orvosi tanácsadást végzett a náci által üldözött személyek pereiben. Halálát szívelégtelenség okozta.

Forrás: (wikipedia)

Scheiber Sándor: „TANÍTÓ MESTEREK A HAGYOMÁNY LÁNCOLATÁVAL”

EMLÉKBESZÉD BACHER VILMOS SÍRJANAL 1950. január 17-én, a Kerepesi úti temetőben, a Bacher-centenáriumon.

Emlékező Testvéreim! Az a tudós, akinek sírjánál - születése századik fordulóján - összegyűltünk, a hagyomány láncolatával tanítómestere Magyarországon mindazoknak, akik ma a zsidó tudomány művelését és továbbadását életük feladatának tartják. Bacher Vilmos munkásságát az egyetemes zsidó tudomány őrzi és örökíti tovább. Bennünket büszkeséggel tölt el az a tudat, hogy Bacher itt élt, itt dolgozott, s a mi Rabbiképzőnké volt.

בכה של שני מקדשים שעתידין להיות בחלקן של בנימין ועתידין ליהרב

Meghatott emlékezésünk két szentély felé száll, amely Benjámin Zeév Bacher részül jutott, s amely korai távozását siratja: a tudomány és a tanház. Első szentélye a tudomány volt. **"L'acqua che io perende giammai non sie corse"** - **"Sohase hajóztak a vizen, melyet érintette"** - mondhatta ő is Dantéval. Olyan területeket fedezett fel a zsidó tudomány számára, amelyeket addig nem kutattak. Élete főműve feltárta az aggáda mestereinek életét és magyarázó módszerét. Megvilágította a régi zsidó nyelvészek és exegeták munkáinak eredményeit. Felfedezte a perzsa-zsidó irodalmat. Kiadott fontos kéziratok szótárakat és kommentárokat. Egy fél-századon keresztül hallatta szavát a zsidó tudomány minden lényeges kérdésében; nem volt vállalkozás, gyűjtemény, folyóirat, amely ne kérte volna közreműködését és dolgozatait. Bacher Vilmossal és tanártársaival kapcsolódott be első ízben a magyarországi zsidó tudomány az egyetemes zsidó kutatómunkába. Az elismerés és dicsőség nem kápráztatta el. A sírkövén is olvasható kedves zsoltárával szerényen azt vallotta:

ולא חלכתי בגדלות ובנפלאות ממני

„Nem jártam oly dolgokban, amelyek nekem nagyok és nehezek. A céloknál, melyeket kitűztem magamnak, a munkában, melyet elvállaltam, nem léptem túl az egyéni tulajdonságaim és képességeim által megjelölt határokat.” Akkor fogjuk leróni kötelességünket hagyatéka iránt, ha dolgozatait összegyűjtjük, és széles rétegek közkincsévé tesszük. A tanház volt második szentélye. Egyre gyérül a tanítványoknak sora, akik még hallhatták szavát a katedráról, akiket nagy egyéniségének varázsa irányított. Lelkiismeretesség, komolyság és alázat jellemezte tanítói munkásságát. Hallgatói az ő előadásai alatt **„beletekinthettek az alkotó tudomány kohójába”**, s megérezhették, hogy tanítása az igazságkeresést vallásos kötelességgé avatta. Azok a rabbik és azok a tudósok, akik Intézetünkől kikerülve értéket jelentettek hitéletben és tudományban, Magyarországon és külföldön, Bacher tanítványainak mondták magukat: az ő módszerét élték és éltették tovább. „Áldom a Gondviselést, hogy oly hivatást juttatott osztályrészemül- hangoztatta jubileumán -, melynek gyakorlásában tudományunk művelése, tanítása és terjesztése lett egyedüli feladatommá.”

בכל התורה כולה בנימין הסד וכאן מלא

Tudomány és emberség, elmélet és gyakorlat, kutatás és tanítás tökéletes harmóniában olvadt egybe Bacher Vilmosnál. Emléke világítson körünkben töretlen fényével. Szellem kötelez bennünket arra, hogy megmaradjunk őrhelyeinken: templomainkban, iskoláinkban, könyvtárainkban, íróasztalainknál mindaddig, míg azt a körművények engedik.

לבנימין אמר ידיד ה" ישכן לבטה

Síraját lengje körül az utókor hálás kegyelele. Amen.

Forrás: (multesjovo)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FÜVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

RECEPT-TÁR

Karamellás Blondie

A brownie kis testvére a blondie, ami nyerő választás lesz a számodra, ha nem vagy nagy étcsokirajongó, de imádod az édességeket!

Hozzávalók:

170 g vaj	1 csipet só
200 g barna cukor	1 tk sütőpor
140 g kristálycukor	100 g fehér csoki
2 db tojás	80 g étcsoki
1 tk vaníliaaroma	6 - 7 db vajkaramella
250 g finomliszt	

Elkészítés:

A karamellás blondie elkészítéséhez a vajat felolvasztjuk, majd összekeverjük a kétféle cukorral, a tojásokkal, és a vaníliaaromával. Ezután a lisztet egy tálban összekeverjük a sóval, a sütőporral, az apróra vágott fehér és étcsokival, és a rusztikus darabokra vágott vagy tördelt vajkaramellával.

A lisztes és a tojásos-vajas keverékeket összekeverjük egy spatulával, majd kb. 15 x 15 cm-es, sütőpapírral bélelt tepsibe simítjuk. Betoljuk 170 fokos sütőbe, és 20-25 percig sütjük, majd megvárjuk, amíg teljesen kihűl. A legjobb, ha egy éjszakára hűtőbe rakjuk, és csak ezután szeleteljük.

Forrás: (streetkitchen)

Izraeli félelmek az oktatás átpolitizálódásától, több száz iskola tiltakozik

A koalíciós pártokkal megkötött egyezmények jelentős egységeket szakítanak ki az oktatási minisztériumból Izraelben – jelentette a Jediót Ahronót című újság hírportálja, a ynet szerdán.

Jifat Sasa-Biton leköszönő oktatási miniszter kedden megbeszélést szervezett a leendő ellenzéki pártok vezetőinek részvételével, miután Benjámin Netanjahu kijelölt miniszterelnök az oktatási tárca számos osztályát leválasztotta a minisztériumról, és Avi Maózt, a Likudtól jobbra álló Noam párt vezetőjét bízta meg az oktatási minisztérium iskolán kívüli tanulmányi programjainak felügyeletével.

Maóz kinevezése széleskörű felháborodást váltott ki Izraelben. Több mint 300 iskolaigazgató petícióban tiltakozott miatta, ugyanis a Noam vezetője korábban a többi között olyan nézeteket hangoztatott, miszerint a nők feladata csakis a családok létrehozására és a gyermekek szülésére összpontosul.

“Nemcsak az oktatási rendszert bontják le, hanem nagyon lényeges részeket szélsőséges, sötét nézeteket képviselő elemek kezeibe adnak” – mondta a lapnak Sasa-Biton.

“Érződik a zűrzavar, az instabilitás és a bizonytalanság, és ilyen helyzetben nem lehet hosszú távú terveket szőni” – figyelmeztetett egy, az oktatási tárca egységeinek kiszakítása miatt aggódó minisztériumi vezető.

Az iskolán kívüli tanulmányok Maóz alá rendelt osztálya 22 ezer programot irányít. A döntés megnehezíti az iskolák által megvásárolható szolgáltatások, például a tanárok irányítását végző oktatók finanszírozását, és nem világos, hogy kihez fordulhatnak problémák esetén: az oktatási minisztérium felelőseihez vagy Avi Maóz hivatalához. Nem tudják még, hogy változnak-e a kritériumok annak érdekében, hogy az ortodox judaizmussal kapcsolatos programok prioritást élvezzenek a reformpluralista tanulmányi programokkal szemben. Eddig az oktatási miniszter nevezte ki az Állami Vallásoktatási Tanács tagjait, de ezentúl a koalíciós megállapodás alapján Becalel Szmotrics, a szintén a Likudtól jobbra elhelyezkedő Vallásos Cionizmus párt vezetőjének kezébe kerül ez a jogkör.

Az állami oktatási rendszerben attól tartanak, hogy Szmotrics konzervatív irányvonalat fog képviselni a tanácsban, mások viszont úgy vélik, hogy ez a változás csak jelképes, mert Sasa-Biton fél éve nevezte ki négy évre a grémium tagjait, s így nem lesznek gyakorlati következményei.

“Ahelyett, hogy az oktatást a politikától függetlenítenék, a tanácsadó testületet a lehető legjobban átpolitizálják, olyan eszközzé teszik, amely csak egy irányvonalat követ ahelyett, hogy az állami oktatás a teljes lakosság sokféle irányvonalát tartalmazná” – vélekedett Odelia Szindroff Kohen ügyvéd, az országos szülői tanács alelnöke.

Szintén leválasztották, és a Sasz pártot vezető Arije Deri hatáskörébe utalták az informális oktatásért felelős közösségi házak szövetségét, amely óvodákat, bölcsődéket, napköziket és délutáni szakköröket is működtet évi 800-900 millió sékel (mintegy százmilliárd forint) költségvetésből. Kikerült a minisztériumból a Zsidó Kulturális Osztály is, melynek felelőse a Vallásos Cionizmushoz tartozó Orit Strok lesz. Ez az osztály a helyi önkormányzatokban és iskolákban a zsidó kultúrával kapcsolatos különféle programokért felel.

Forrás: (szombat)

Zsidó Mesék világából

A HALÁL KARDJA III. BEFEJEZŐ RÉSZ

Az ezerráncú aggastyán leszállott a sivatag szélén, és Josua ben Lévi felé közeledett, át a nagy homokmezőn, mint fáradt sivatagi vándor. Josua ben Lévi pedig leült a kard fölé emelt homokhalomra, és imák bűvös körével vette magát körül, hogy megvédjék a halál hatalmától. Így várta be a lassan közeledő öreget, aki midőn Josua ben Lévi elé ért; imígy szólt hozzá: - Ó, ember, ó, ember, Josua ben Lévi, kérlek e sivatag közepén, add vissza kardomat! Ne törd meg a világ rendjét, mely szerint, ami születik, annak el is kell múlnia. Josua ben Lévi halkán így felelt: - Védenek imáim, hogy ne közeledhess hozzám, de ülj le, fáradt aggastyán, szembe velem, és hadd beszélgezzünk a te munkádról, amely elszakítja a szerető embereket, és soha nem múló gyászt hoz a szívekbe. Íme, ez a kard oltotta volna ki testvérem életét és még millió testvérét is, de az én szeretetem győzedelmeskedett, és most itt ülök a homokban felette, én, Josua ben Lévi, Izrael tanítómestere, és mondom: nem adom vissza! Az aggastyán szomorúan nézett Josua ben Lévi lángoló szemébe, majd ekként válaszolt:

- Nagy a te szíved szeretete, és megkegyelmezek testvérednek is, aki fel fog kelni ágyából, és sütni fog reá a nap, és örvendeztek majd egymásnak hosszú életen keresztül. De add vissza kardomat, mert nem ellensége vagyok én az életnek. Bizony, mondom neked, sok ember várja e pillanatban, hogy megváltsam kardom érintésével a szenvedéstől, és epekedik utánam, hogy kínjai véget érjenek. Jöve telem az ő megváltásuk, mely megszünteti a szenvedést. Halld és lásd, Rabbi Josua ben Lévi, én idevarázsolom jajgató szavukat, megkínzott arcukat a pusztaság fölé, és te tégy majd szíved parancsa szerint. A halál ekkor felemelte kezét, mire nagy szélvész kerekedett, és a szenvedők félelmetes sikolyának karéneke szállt végig a pusztán: az öregek jaja, akik szomjúhozva hívják haláluk óráját, a kínban fetrengők üvöltése, a Föld minden pontjáról, úgyhogy Josua ben Lévi eltakarta szemét, betapasztotta fülét, fejét a homokra hajtotta, s könnyörögve kiáltott a halál felé: elég ... elég ... Amikor pedig ismét csendesség ült meg a nagy sivatagot, Josua ben Lévi felkelt a homokhalomról, kihúzta az elrejtett kardot, és visszaadta a halálnak. A halál szótlanul átvette, majd felkelt, és elindult fáradt léptekkel a pusztaságon keresztül, s amidőn a messzeségben eltűnt görnyedt alakja, Josua ben Lévi felzokogott, és csak akkor törölte le arcát, amikor emberek jöttek, és ujjongva szóltak hozzá: - Josua ben Lévi, kelj föl, örvendezz, meggyógyult testvéred.

EMBERBARÁT HETILAP

NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOMKÖRZET IMAREND DECEMBER 1 – 31. KÖZÖTT

1.	csütörtök		7,00	16,00	7.	K
2.	péntek	Ⓔ15,36	7,00	16,00	8.	
3.	szombat	Vájécé vége: 16,46	8,00	16,00	9.	
4.	vasárnap		8,00	16,00	10.	I
5.	hétfő		7,00	16,00	11.	
6.	kedd		7,00	16,00	12.	
7.	szerda		7,00	16,00	13.	
8.	csütörtök		7,00	16,00	14.	S
9.	péntek	Ⓔ15,34	7,00	16,00	15.	
10.	szombat	Vájislách vége: 16,45	8,00	16,00	16.	
11.	vasárnap		8,00	16,00	17.	Z
12.	hétfő		7,00	16,00	18.	
13.	kedd		7,00	16,00	19.	
14.	szerda		7,00	16,00	20.	
15.	csütörtök		7,00	16,00	21.	L
16.	péntek	Ⓔ15,35	7,00	16,00	22.	
17.	szombat	Vájésev vége: 16,46 Újhold hirdetés	8,00	16,00	23.	É
18.	vasárnap	Erev Hanuka	8,00	16,00	24.	
19.	hétfő	Hanuka 1	7,00	16,00	25.	
20.	kedd	Hanuka 2	7,00	16,00	26.	V
21.	szerda	Hanuka 3	7,00	16,00	27.	
22.	csütörtök	Hanuka 4	7,00	16,00	28.	
23.	péntek	Hanuka 5 Ⓔ15,37	7,00	15,30	29.	
24.	szombat	Mikéc vége:16,50 Hanuka 6 / Újhold 1	8,00	16,00	30.	—
25.	vasárnap	Hanuka 7 / Újhold 2	8,00	16,00	1.	T
26.	hétfő	Hanuka 8	8,00	16,00	2.	É
27.	kedd		7,00	16,00	3.	
28.	szerda		7,00	16,00	4.	V
29.	csütörtök		7,00	16,00	5.	É
30.	péntek	Ⓔ15,43	7,00	16,00	6.	
31.	szombat	Vájigás vége: 16,55	8,00	16,00	7.	T

Magyarok Tel-Avivban (1921-1958) Befejező rész

Olvasói levelekkel ostromolták az illetékeseket, az Agudat Izrael képviselőitől a munkaszolgálatosok szervezetének tagjaiig számokra hivatkozva tiltakoztak: száznyolcvanezer magyar anyanyelvű él Izraelben, az új olék negyvenhárom százaléka csak magyarul beszél, legalább hatvanezren hallgatják a magyar adást.

Az ötvenes évek közepén irodalmi estek keretében adták át a HOH Nordau-díját (irodalom, képzőművészet, újságírás, társadalomtudományok) és a dél-amerikai lap, a Hatikva irodalmi díjait.

A tel-avivi magyar nyelvű könyvkiadásnak két műhelye volt, a Sinai Kiadó és az Alexander Kiadó. A Sinai Kiadónál jelent meg Hameiri fordításában Petőfi héberül. A díszkiadást a Petőfi Héberül Bizottság tagjai, Patai József, Hajdu Miklós, Fürst Oszkár, Salpéter Gyula kísérte (1949–1952).

Az Alexander könyvkiadó és lapterjesztő vállalat (Haneviim 11., Sderot Ben-Cion 29.) tulajdonosa, Friedman Alexander rendszeresen hirdette magyar nyelvű kiadványait, köztük a világirodalomból fordított műveket is. Kishont Ferenc Ige – mige című kötete a szerző illusztrációival először magyarul jelent meg, majd Hameiri fordításában a kötet héber változatát is az Alexander Kiadó gondozta. A hirdetések szerint az első kiadást magyarul még kettő, héberül pedig egy második kiadás követte. Joel Palgi És jött a fergeteg... című, az ejtőernyősök küldetéséről szóló memoárregényét magyarul, Diamant Elemér fordításában is az Alexander Kiadó adta ki (1951–1952).

Züszman Alfréd szerkesztésében Tel-Avivban jelent meg a magyar anyanyelvű közösség Izrael fennállásának tizedik évfordulóját ünneplő kötete, a Tízéves Izrael, 1948–1958. Az Idősebb Dolgozók Szövetsége a kötet kiadója, és a bevételt a munkánélküli idősebb dolgozók szociális alapjának juttatták. A kötetben felsorakozik a magyar jisuv szellemi, gazdasági, társadalmi és politikai, az oktatásban, egészségügyben, vallási életben ismert és kevésbé ismert gárdája – cikkíróként, a cikkek szövegében és a kötet végi, foglalkozás vagy feladatkör szerint rendezett névsorban. Egyik céljuk, hogy az ole számára színvonalas írásokkal mutassák be Izrael első tíz évének történetét és a magyar nyelvterületről érkezett olék alkotómunkáját az országépítésben. A kötet másik céljáról a megjelenését követő kritikában Löwenkopf Kálmán írt:

Itt az országban szétforgácsolódtunk, elvesztünk, elaprózódtunk, nincs senki, aki rámutatna, hogy ezt mi alkottuk, nem akad, aki feljegyezné, szamon tartaná, amit produkáltunk [...], mert mindeddig szerényen meghúzódva a háttérben maradtunk, nem domborítottuk ki, nem igyekeztünk kihangsúlyozni, hogy ez vagy amaz a mi munkánk, hogy ezt a mi tudásunk, a mi tehetségünk hozta létre. [...] mi sem merülhetünk el nyomtalanul, nekünk is meg kell örököznünk azt, amit mi produkáltunk [...]. Ha nem is a mások kedvéért, a magunk önérzetének emelésére. (Új Kelet, 1959. február 16.)

Forrás: (israelinfo)

Littner György: HANUKA ahogy azt kevesen ismerik

Modi'in egy rohamosan fejlődő nagyváros Izrael középső részén a 443-as autópálya mellett Jeruzsálem és Tel-Aviv között félúton. Irányító száma:71704, lakossága százezer fő. A város festői szépségű hegyek mellett húzódik, modern turistaparadicsom, sok szállodával, parkokkal, uszodával, labdarugó valamint baseball csapatokkal, és természetesen zsinagógákkal.

Ez a város időszámításunk előtti második század kezdetén, ahogy egész Izrael a görögök uralma alá került. Eleinte barátságosak voltak, meghagyták a zsidóknak a szabad vallásgyakorlást, csak adókat szedtek. Harminc év elteltével ennek az állapotnak vége szakadt. Egy nemzetté akarták olvasztani a környező népeket. Törvényt hoztak a zsidó vallás megszüntetéséről. Elfoglalták a templomot Jeruzsálemben, megszenteltségtelenítették, az értékeket elrabolták, a Tórákat és a vallási iratokat elégették. Görög bálványokat, istenszobrokat helyeztek el mindenütt. Erőszakkal arra kényszerítették a zsidókat, hogy térjenek át a görög vallásra, és ennek bizonyítására áldozzanak egy disznót a bálványoknak. Aki nem engedelmeskedett azt egyszerűen megölték. Eltörölték a szombat megünneplését, és akit rajtakaptak, hogy tartja a szombatot megölték. Aki körülmetéltette a fiát, azt az egész családjával együtt megölték, nem kímélve a nyolcnapos gyermekeket sem. Sok hívő zsidót megöltek, és sok zsidó félelmében vállalta a disznó feláldozását, ezzel áttérve a görög hitre. Terror vette át a hatalmat az egész országban.

I.e. 167-ben eljutottak Modi'in városába, ahol a főtéren felállítottak egy görög istenszobrot. Sok ember gyűlt össze figyelve az eseményeket. A görög küldöttek hoztak egy disznót, és ráparancsoltak egy zsidóra, hogy áldozza fel a bálványnak. Az félelmében megpróbálta végrehajtani a gyalázatot, mire Mattatiás (Mátijáhu) a város kohanita főpapja leszúrta a hitehagyott férfit, majd nekiesett a görög küldötteknek, és valamennyit megölte a késével, amivel az áldozati állatokat szokta levágni. Ezután ledöntötte a szobrot, és tartva a görögök bosszújától a környező hegyekbe menekült. Magával vitte öt fiát, meg azokat a zsidókat, akik készek voltak gerillaharcot folytatni a görögök ellen.

Rendszeresen lecsaptak a görög őrzőretekra, és legyilkolták őket. Így jutottak egyre több fegyverhez, és azok a zsidók, akik hallottak a sikereikről csatlakoztak hozzájuk. Egyre nőtt a sereg, de sajnos az egyik csatában meghalt a vezér Mattatiás. Középső fia Juda, akit makkabinak (kalapács) neveztek vette át a hadvezér szerepét, ettől fogva a harcosait makkabeusoknak nevezték. Először a kisebb városokat foglalták el, közben folyamatosan erősödtek, nőtt a létszámuk és a fegyverzetük. Körülbelül tízezer harcosa volt Judának amikor elindult felszabadítani Jeruzsálemet.

Az emberek többsége úgy tudja, hogy Juda Makkabi seregével megtámadta a sokszoros túlerőben lévő görögöket. Egy napig tartott a csata, és a kis makkabeus sereg legyőzte a hatalmas görög sereget. A valóságban azonban nem így zajlottak az események.

A sok gerillaharc után hosszú háborút vívott a makkabeus sereg, aminek komoly csatái három évig tartottak. Sok áldozattal, váltakozó sikerrel zajlottak a kisebb nagyobb harcok. amíg

Littner György: HANUKA ahogy azt kevesen ismerik

Modi'inből eljutottak a jeruzsálemi dombokig. Itt hosszú véres csatákban sikerült véglegesen legyőzni a négyszeres túlerőben levő görög csapatokat és Jeruzsálem felszabadult.

Az első útjuk a Templomba vezetett, nagyon megdöbbenek ekkora pusztítás láttán. Meggyalázva, romokban hevert a gyönyörű templom belseje. A görögök elraboltak minden értéket, csak bálványok, kosz és szenny maradt utánuk. Azonnal nekiláttak megtisztítani a Templomot.

A meggyalázott oltárt kivitték, és ujjat készítettek faragatlan kövekből. Valamelyik sarokban találtak egy régi elgörbült poros fém menórát, ami még a görögöknek sem kellett. Kiegyenesítették, megtisztították, kifényesítették, és akkor látták, hogy rézből van, és most már aranylón csillog. Bementek az olajraktárba, ahol a széttört korsók cserepei, és az elfolyt szent olaj mellett találtak egy sértetlen korsó olajat. Ezt egy nap alatt szokta elégetni a menóra. Beleöntötték az egy korsó olajat, és meggyújtották, a menóra hét lángja bevilágította a Templomot. Néhány zsidó az életét kockáztatva elásott egy-egy Tórát a görögök pusztítása elől és most büszkén visszahoztak a helyére. A naptár Kiszlév hónap huszonötödikét mutatta. Az életben maradt papok felszentelték a megtisztított Templomot. A menóra fényénél néhányan boldogan elkezdtek olvasni a Tórát, míg mások nekiláttak a szent olaj elkészítéséhez, ami nyolc napig tart.

Az Örökkévaló látta, hogy választott népének ismét visszatért a hite, ragaszkodnak a zsidó valláshoz, olvassák a Tórát ezért csodát tett.

Huszonnégy óra elteltével az emberek figyelték a menórát, mikor alszik ki a fénye. Nagyon csodálkoztak, hogy nem aludt ki a fény, hanem gyönyörűen világított nyolc napon keresztül, amíg elkészült a nagymennyiségű szent olaj. Ez volt hanuka csodája, ezt ünneplik a zsidók az egész világon minden év Kiszlév hónap huszonötödikén.

Sok zsidó az egész világból Kiszlév hónap huszonötödikére megérkezik a modern Modi'in városába, hogy ott ünnepeljék nyolc napon keresztül a hanukát, ott, ahol a makabeus szabadságharc elkezdődött. Hanuka szombatján a város nyugati szélén az Um el- Umdan zsinagóga romjainál, ahol egykor Mattatiás volt a főpap, több száz ember a szabadban imádkozik, és olvassák a Tórát, a helyi közösség tagjaival együtt, úgy, mint Mattatiás idejében.

2022. 12. 18. – 2022. 12. 26.

HANUKA

5783. KISZLÉV 25. – 5783 TÉVÉT 3.

Légpuskával lőttek egy ortodox kisfiúra és édesapjára New Yorkban

A héten őrizetbe vették az a férfit New Yorkban, akit azzal gyanúsítanak, hogy légpuskával rálőtt egy hétéves kisfiúra és édesapjára egy kóser élelmiszerbolt előtt. A gyermeket a fülénél súrolták, apját pedig mellkason találták el a lövedékek. A Ynet cikke szerint a fiú fizikailag jól van, de lelki sérülést szenvedett a történetek miatt.

A hatóságok az elkövetéssel a 25 éves Jason Kish-t gyanúsították meg, aki ellen többek között gyűlölet-bűncselekményként elkövetett támadás és gyermek jólétének veszélyeztetése miatt is vádat emelnek.

Az antiszemita támadások száma egyre nő az Egyesült Államokban, ami arra készítette a törvényhozók egy kétpárti csoportját, hogy „az egész kormányzatra kiterjedő megközelítést” szorgalmazzon a növekvő fenyegetés elhárítására.

A Rágalmazásellenes Liga (ADL) szerint 2021-ben 167 százalékkal nőtt az antiszemita támadások száma az előző évhez képest. Az FBI, amely szintén figyelemmel kíséri a tendenciát, csak 2020-ban hat százalékos emelkedésről számolt be.

A New York-i rendőrség hétfőn 45 antiszemita gyűlölet-bűncselekményről számolt be a városban az elmúlt hónapban, miközben a zsidógyűlölet növekedésétől tartanak az Egyesült Államokban, írja a Times of Israel. A zsidóellenes támadások tették ki a múlt hónapban a városban elkövetett összes gyűlölet-bűncselekmény 60 százalékát.

Forrás: (akibic)

Már Pozsonyban is üzletet nyitott a magyar-izraeli pizzériálánc

A Pizza Me tulajdonosa, Eran Friedman Izraelben nőtt fel, édesapja erdélyi magyar, és gyerekkora óta látogatta Magyarországot.

A több mint 30 hazai szeletbár után külföldön is megnyitotta első üzletét a magyar alapítású Pizza Me hálózat. A pozsonyi szeletező november vége óta kínálja minőségi alapanyagokból készülő pizzáit az olasz ízek szlovákiai szerelmeseinek.

Az első Pizza Me szeletbár 2013-ban nyitott meg a budapesti bulinegyed szívében, a Király utcában. Az elmúlt évtized során a minőségi olasz pizzát kínáló üzletek száma országszerte több mint harmincra emelkedett. Ma már a főváros mellett számos vidéki nagyvárosban, házhozszállítási és átvételi ponton, sőt foodtruckokban is beszerezhetőek a nagy népszerűségnek örvendő Pizza Me szeletek.

Az étteremlánc tulajdonosa Eran Friedman, aki Izraelben nőtt fel, de a szíve mindig Magyarországra húzta. Kezdetben ingatlanokkal foglalkozott, a főzés hobbiként indult nála, de miközben kedvenc olasz pizzájukat falatozgatták Giannival, gyakran szóba került, hogy egyszer majd belevágnak egy közös vállalkozásba.

Eran Friedman édesapja erdélyi magyar, ő Izraelben nőtt fel, de gyerekkorától kezdve látogatta Magyarországot és egyszerűen beleszeretett.

“Itt akartam tovább tanulni, és mellette dolgozni is kezdtém” – meséli.

A pizzalánc külföldi terjeszkedése ezzel nem áll meg: még az idei évben megnyílik a második szlovákiai üzlet is, jövő évtől pedig még több európai ország pizzaimádói élvezhetik a Pizza Me kínálatát.

Forrás: (akibic)

EMBERBARÁT HETILAP

NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

				MITOLÓ- GIAI LÉNY	KOMBÁJN- NAL DOLGOZÓ	KIRÁLYI RUHA- DARAB	NINCS NÉLKÜLE IGE! HATÁRRAG	NAPSZAK KENDERT TÖR	SZOBROT ÁLLÍT	A POÉN 1. RÉSZE
				NEWTON, RÖVIDEN						
				ZENEI STÍLUS						
				RANG- JELZŐ ELŐTAG			ZSEB- TELEP			
				VUK ELSŐ ÁLDOZATA			TÜZET SZÜNTET			
				FUTÓ (NÖVÉNY)			TÚLRA PATTANÁS			
k	LITER, RÖVIDEN	BUJTOGAT LOMHA (EMBER)	BEŞŐZ, A SZELEINI!	ORIENS, RÖVIDEN	CSA- TANGOL A SZÉKRE TELEPEDŐ					AZ URÁN VEGYJELE ... ANTI; MESEHŐS
LENCSÉ JELZŐJE IS LEHET						FÖGADÁSI ÖSSZEG			JUTTAT	
CSÓNA- KOT HAJT				KERTI ESZKÖZ		VALÓDI RÉSZLET!			FAGYLAL- TOZIK	
SZEDI A LÁBAT				ZSÚR- KOCSI		FIAT- MODELL				
			HARCOLÓ					GAZ, DUDVA		
			NEM EN- GEDÉLYEZ					ÜRES TÁLI!		
IMA ELEJE!						JÓ KI- ÁLLÁSÚ				
CSODÁL- KOZÓ						SZÉLES- RE NYITÓ				
MEGA- RÖVIDEN	ÉBREDŐ				LEL				RÓMAI 1-ES	
	A BÚZA NÉPIES NEVE				VIZE A BALATONT TÁPLÁLJA				MEDÁLIA	
DZSÚSZ		MEGINT, A KÖZEPÉN!			ROMLOTT (TOJÁS)			SIEMENS, RÖVIDEN	12 HÓNAP	
KÖNYVET KINYIT		TÁVOLI ELŐD			HÁGA POLGÁRA			FAL- RAGASZ	ERŐSEN ÖHAJT	
				MAR A KUTYA					VŐLEGÉ- NYE VAN	
				A TULAJ- DONOD					ORRA BUKIK	
FILLÉR, RÖVIDEN							KERÍTÉST BEMÁZOL			
HOZZÁ- NYOMÓ							ZSELÉS ANYAG			
SZINT- BEN ÁLLI		IBOLYA- SZINÚ				TURBÉKO- LÓ MADÁR				
		TUSKÓT FESZÍT				SEMMI- KOR				
BÉR ELEMÉ!	ÉLELEM				KOKTÉL- KEVERŐ					EME
	EZ A KÖ- ZELEBBI				GYUL- LADÁS					MEGTE- ENDŐ ÚT
SPORT- TRÓFEA			NÓTÁZÁS							
CIGARET- TAMÁRKA			KÉT- JEGYŰ BETŰ						KISSÉ SATNYAI	
				MONDOD VÉGRE?					BETŰ, KIEJTVE	
				ENERGIA, RÖVIDEN			SZELLEM- ÓRIÁS			
							NORVÉG AUTÓJEL			
CENTI- RÖVIDEN	H							ÖLNYI GABONA- KÖTEG		

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

SPORT HÍREK

VB: 2022: a manchesteri klubok az élen a negyeddöntőben

Összességében a Barcelonából szerepelt a legtöbb játékos a világbajnokságon, de a negyeddöntőt már a manchesteri együttesek uralják. Az sem meglepő, hogy összesítésben a még versenyben lévő csapatokat tekintve a Premier League klubjai a listavezetők.

Tekintve, hogy az egész mezőnyben az angol klubok adták a legtöbb játékost, nem meglepő, hogy a nyolc között is a szigetországi csapatokban futballozók vannak a legtöbben (az előző két tornán is ez volt a helyzet), összesen hatvanöten. Ez nem sokkal kevesebb, mint a spanyol (31), olasz (25) és német együttesek (18) összesített „delegációja.” A francia klubok húsz játékosal képviseltetik magukat. A többség tehát Európa elitbajnokságaiból vár bevetésre, ezért is lehet érdekes megvizsgálni, hogy állnak a más kontinensen szereplő gárdák. Brazil, illetve marokkói együttesek 3-3 játékosal vannak versenyben, a szaúdiak kettővel, emellett egy-egy játékos érkezett katari, mexikói, illetve az MLS-ben szereplő csapattól.

A klubokat tekintve a tornára a Barcelonától érkezett a legtöbb futballista, 17 (ami vb-rekord), de mára csak öten maradtak. Most a Manchester City és a Manchester United a listavezető egyaránt 11 játékosal, ebbe már nem számoltuk bele Cristiano Ronaldót, aki United-játékosként érkezett Katarba, ám időközben szabadon igazolhatóvá vált. A második helyen a Paris Saint-Germain áll nyolc játékosal, a párizsiakat a Bayern München, a Real Madrid és az Ajax követi hét-hét labdarúgóval.

A nagy klubok játékosai tehát jelentősen leterhelve térnek majd haza, ezért is érdemes rögzíteni – még ha sokan közülük vélhetően pihenőt kapnak –, hogy csapatuk mikor játszik legközelebb. A francia bajnokság december 28-án, a spanyol december 29-én, az olasz január 4-én, a német pedig január 20-án folytatódik. Legkorábban természetesen az angolok állnak munkába, december 26-án már bajnokikat játszanak a Premier League-ben. Azért ne feledkezzünk meg az egyéb sorozatokról sem, a Spanyol Kupa december 20-tól folytatódik (a Barcelona, a Betis, a Valencia és a Villarreal a következő körben csatlakozik), és az angol Ligakupa nyolcadöntője is december 20-án kezdődik, két napra rá a Manchester City–Liverpoolot összecsapást rendeznek – nagy kérdés, milyen összetételű csapatokkal.

SPORT HÍREK

Vb 2022: sztárok pengeélen, avagy ők nem kaphatnak sárga lapot!

Mivel a sárga lapos figyelmeztetéseket csak a negyeddöntőt követően törlik, több nagy sztárnak, például Luka Modricnak, Bruno Fernandesnek és Frenkie de Jongnak is oda kell figyelnie, nehogy eltiltsák őket az elődöntőről.

Nemcsak a kiesés réme fenyegeti a negyeddöntőben szereplő nyolc együttest, hanem több játékosnak arra is nagyon oda kell figyelnie, hogy ne kapjon sárga lapot, ugyanis abban az esetben kihagyná az elődöntőt – aki kiesik, annak meg mindegy. A Nemzetközi Labdarúgó-szövetség szabályzata szerint a világbajnokságon két sárga lapos figyelmeztetés után (is) jár egymecses eltiltás, az addigi sárgákat a negyeddöntő után törlik. A pénteki-szombati találkozókban összesen tizenkilenc olyan futballista vág neki, akinek már van egy figyelmeztetése.

SPORT HÍREK

A horvátoknál **Borna Barisicnek, Mateo Kovacicnak, Dejan Lovrennek** és a vezérnek, **Luka Modricnak** kell ügyelnie arra, hogy lehetőleg ne kapjon sárga lapot.

Ellenfélüknél, a braziloknál **Éder Militao, Fred** és **Bruno Guimaraes** „veszélyeztetett.”

Az argentin válogatottban két szélső védő, **Marcos Acuna**, illetve **Gonzalo Montiel** „sárgás”, a hollandoknál **Nathan Ake, Frenkie de Jong, Matthijs de Ligt** és **Teun Koopmeiners** van a listán.

Portugáliának a sérült **Danilo Pereira** miatt nem kell aggódnia, legalábbis az eltávolítása miatt nem, de **Rúben Dias, Joao Félix** vagy **Bruno Fernandes** kiesése egyaránt nagy érvágás lenne, miközben **Rúben Nevesnek** is figyelnie kell. A marokkói csapatból **Szofjan Amrabat, Abdelhamid Szabiri** és **Roman Szaisz** törekszik leginkább arra, hogy ne kapjon lapot.

A címvédő franciáknál mindössze ketten, **Jules Koundé**, valamint **Aurélien Tchouaméni** az, akit eltávolítás miatt elveszíthetnek az elődöntőre.

Forrás: (nso)

Kiütéses győzelem hazai pályán

MTK Budapest - Gyirmót 5-2 Az MTK Budapest kezdőcsapata az alábbi: **Somodi- Poór, Kocsis, Szépe, Varju - Kata, Mezei, Bognár – Németh, Stieber, Kovács M.**

Vezető edző: Horváth Dávid

A labdarúgó NB II 19. fordulójában gólgazdag mérkőzésen hazai győzelem született a rangadón.

Összefoglaló:

12. perc: Egy "kisszöglet" után Polgár látványos mozdulattal talált a hálónkba 7 méterről (0-1).

21. perc: Stieber löbbölte a labdát a védők mögé, Németh pedig kapásból lőtt a hálóba, kiváló egyéni megoldás volt mindkettő. (1-1).

29. perc: Bognár ugratta ki Stiebert, aki ziccerben higgadtan helyezett a kapus felett a hálóba. (2-1).

37. perc: Bognár remek passzát Németh fejelte 7 méterről a jobb sarokba. (3-1).

45. perc: Szépit a Gyirmót. Herjeczki lövését Somodi kiütötte, de a labda Csörgő elé került, aki 5 méterről élt az eséllyel. (3-2).

90+2. perc: Lekontráztuk a Gyirmótot: Zuigeber ugratta ki Zsórit, aki rávezette a labdát a kapusra, majd higgadtan a hálóba gurított. (4-2).

90+5. perc: Labdaszerzés után Palincsár ívelt középre, az érkező Zsóri pedig a lécz alá bólintott. (5-2).

Edzői nyilatkozat: Két különböző félidőt láthattunk: az elsőben a minőségi labdabirtoklásunkkal elégedett lehettem, ennek köszönhattuk, hogy háromszor is betaláltunk. A második játékrészben nem akartunk olyan passzívak lenni, mint ahogyan látszott. Bár nem úgy tűnt, hogy végül három góllal győzünk, sikerült két kontrát eredményesen végigvinnünk.

IMAI DÖK, GYERTAGYÚJTÁS, IDÖSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2022. Dec. 09. – 2022. Dec. 16.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
09. péntek	7:00	16:00
10. szombat	8:00	16:00
11. vasárnap	8:00	16:00
12. hétfő	7:00	16:00
13. kedd	7:00	16:00
14. szerda	7:00	16:00
15. csütörtök	7:00	16:00
16. péntek	7:00	16:00

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
09. péntek	15:34	10. szombat	16:45
16. péntek	15:35	17. szombat	16:47

POÉN SAROK

- Valóságos csodarabbi a miénk! - mondja Kohn.
- Ugyan, hiszen nem is tud prédikálni, - ellenkezik Grün - nem tanulmányozza a Talmudot, nem tartja be a törvényeket...
- Hát nem valóságos csoda, hogy mégis rabbi lett belőle?

Hirdetés

Feleslegessé vált tárgyait szívesen megvásárolnám.

Könyv, gardrób, bútor, műtárgy, vallási tárgyak, szőnyeg, csillár, óra (falióra, zsebóra, karóra, asztali óra).

Bátran hívjon és nem fog csalódni!

s.judit0066@gmail.com

06-70-665-21-05

16. betűnk az Ájin,
számértéke: 70.

Az Ájin jelentése:
Szem

EMBERBARÁT IDÖSEK KLUBJA

„IDÖSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilénk tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt december 14.- én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet
Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor